

ขบวนการประชาสังคมในประเทศไทย: ศึกษารณี
การก่อตัวของสงขลาประชาคม

นายทศพล แก้วประพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0252-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20290989

30 ก.ค. 2546

CIVIL SOCIETY MOVEMENT IN THAILAND : A CASE STUDY OF
THE FORMATION OF "SONGKHLA PRACHACOM"

Mr. Thosapol Keawprapun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Faculty of Political Science

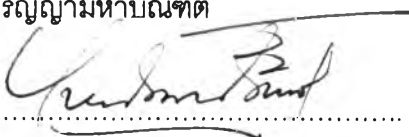
Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0252-3

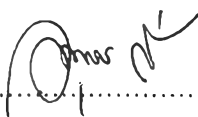
หัวข้อวิทยานิพนธ์	ขบวนการประชาสังคมในประเทศไทย : ศึกษากรณีการก่อตัวของ สงขลาประชาคม
โดย	นายทศพล แก้วประพันธ์
สาขาวิชา	การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ สุรัชชัย หวันแก้ว

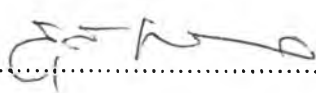
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

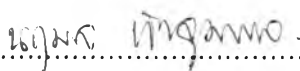

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ ค้ำชู)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ สุรัชชัย หวันแก้ว)

..... กรรมการ
(อาจารย์ นฤมล ทับจุมพล)

ทศพล แก้วประพันธ์ : ขบวนการประชาสังคมในประเทศไทย : ศึกษากรณีการก่อตัวของสงขลาประชาคม. (CIVIL SOCIETY MOVEMENT IN THAILAND : A CASE STUDY OF THE FORMATION OF "SONGKHLA PRACHACOM") อ.ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี, อ.ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ สุรัชชัย หวันแก้ว, 131 หน้า. ISBN : 974-17-0252-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการก่อเกิดของขบวนการ "สงขลาประชาคม" ว่าเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชนในลักษณะใด

ผลการศึกษาพบว่าขบวนการ "สงขลาประชาคม" ก่อกำเนิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่จังหวัดสงขลา ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่างๆที่ผ่านมา ในขณะที่โครงสร้างอำนาจแบบรวมศูนย์อำนาจในการจัดการของรัฐ ซึ่งรัฐผูกขาดการทำหน้าที่เป็น ผู้กระทำแต่เพียงผู้เดียวนั้น เป็นเงื่อนไขในการก่อเกิดของขบวนการสงขลาประชาคมเพียงบางส่วนเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากการเกิดขึ้นของขบวนการดังกล่าวเป็นความพยายามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง โดยไม่ให้ความสำคัญกับอำนาจและการจัดการของรัฐมากนัก นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า ขบวนการสงขลาประชาคม มีการใช้แนวคิดประชาสังคมในการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับตนเองมากขึ้น

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4181127624 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD : CIVIL SOCIETY / SONGKHLA PRACHACOM / PUBLIC RESPONSIBILITY

THOSAPOL KEAWPRAPUN : CIVIL SOCIETY MOVEMENT IN THAILAND : A
 CASE STUDY OF THE FORMATION OF "SONGKHLA PRACHACOM". THESIS
 ADVISOR : PROF. ANUSORN LIMMANEE, Ph.D., THESIS CO-ADVISOR : ASSO
 PROF. SURICHAJ WUN' GAEO., 131 pp. ISBN 974-17-0250-7.

This thesis aims at finding why and under what circumstances the Songkhla Prachacom Movement is formed.

The formation of the movement is discovered to be triggered by not only the deterioration of natural resources and environment in Songkhla Province as a consequence of the industrialization policy and the economic and social development plans but also the centralization of state policy-making and implementation. However the emergence of the Songkhla Prachacom Movement results directly from an attempt of some civil groups to solve the existing problems themselves. The movement also applies the concept of civil society to its operation in order to strengthen itself.

Department Government
 Field of study Government
 Academic Year 2001

Student's Signature.....
 Advisor's Signature.....
 Co-Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับคำแนะนำที่ดีและความเอาใจใส่ของ รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีम्मณี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สุรัชชัย หวันแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ประธานกรรมการสอบ และอาจารย์นฤมล ทับจุมพล กรรมการสอบ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงสำเร็จได้ยาก หากไม่ได้รับความช่วยเหลือในด้านข้อมูลจาก อาจารย์ พรรณิภา โสทธิพันธ์ ผู้วิจัยขอขอบคุณในน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อ ฯลฯ ที่อาจารย์อนุมอบให้ และขอขอบคุณไปยังท่านอื่นๆ ที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ในที่นี้ สำหรับ ข้อมูล น้ำใจ กำลังใจ ที่มอบให้ผู้วิจัย

ขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นทุกคนสำหรับ กำลังใจ ความช่วยเหลือ ที่หยิบยื่นให้เสมอมาตลอดระยะเวลา 4 ปี ผมดีใจมากที่ส่วนหนึ่งแห่งวันเวลาของชีวิตได้มีโอกาสผ่านมาพบเจอกับทุกคน

ขอบคุณ เพื่อนต่อ น้องใจ ในโมงยามแห่งความคับขัน คุณทำให้ผมมีศรัทธาในคำว่าเพื่อนมากยิ่งขึ้น ขอขอบคุณชายเฒ่าชายผลไม้บนเกาะเสม็ด คุณทำให้ผมไม่สิ้นหวังในความดีงามของมนุษย์

สุดท้าย ขอขอบคุณ ต่อความรัก กำลังใจ ที่ พ่อ และ แม่ มอบให้เสมอมา ขอใช้หัวใจกราบขอบคุณครับ

ทศพล แก้วประพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์การวิจัย.....	5
ขอบเขตในการวิจัย.....	6
กรอบในการวิเคราะห์.....	6
วิธีการศึกษาวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	9
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์.....	10
2.1 แนวคิดเศรษฐกิจการเมือง.....	10
2.2 แนวคิดเรื่องขบวนการทางสังคม.....	13
2.3 แนวคิดประชาสังคม.....	18
2.4 แนวคิดเรื่องอำนาจและอิทธิพล.....	26
บทที่ 3 สงขลาประชาคม : ความเป็นมาและสภาพทั่วไป.....	30
3.1 ความเป็นมาของสงขลาประชาคม.....	30
3.2 โครงสร้างการทำงานของสงขลาประชาคม.....	37
3.3 จุดดี จุดด้อยของโครงสร้างการทำงานในรูปแบบดาวกระจาย.....	40
3.4 หน้าที่ของศูนย์ประสานงาน.....	42
3.5 ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน.....	43

	หน้า
3.6 ทูนในการดำเนินงาน.....	44
3.7 การดำเนินงานของสงขลาประชาคม : เติบโตด้วยกิจกรรม.....	44
3.8 ปัญหาในการดำเนินการ : การแก้ไขความขัดแย้ง.....	49
3.9 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของสงขลาประชาคม.....	50
3.10 วิเคราะห์ “ขบวนการสงขลาประชาคม”.....	50
บทที่ 4 เงื่อนไขการก่อตัวของสงขลาประชาคม : บริบทการพัฒนา ปัญหาสิ่งแวดล้อม และโครงสร้างอำนาจรัฐ.....	57
4.1 กระบวนการพัฒนาจังหวัดสงขลาของรัฐไทย : กระบวนการเข้าสู่การพัฒนา และนโยบายของรัฐในการพัฒนา.....	57
4.2 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ : ผลจากการพัฒนาอุตสาหกรรม.....	64
4.3 เงื่อนไขการก่อตัวของสงขลาประชาคม : ผลกระทบจากการพัฒนาและ โครงสร้างอำนาจรัฐ.....	70
4.4 วิเคราะห์ “การดำเนินงานของขบวนการสงขลาประชาคม”.....	91
บทที่ 5 บทสรุป.....	98
รายการอ้างอิง.....	107
ภาคผนวก.....	113
ภาคผนวก 1.....	114
ภาคผนวก 2.....	116
ภาคผนวก 3.....	123
ภาคผนวก 4.....	127
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	131

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2530 – 2539.....	66
4.2 แสดงจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม เงินทุน และจำนวนแรงงาน จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2530 – 2539.....	67

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1 แสดงปริมาณพลในสังคมและการต่อสู้ของฝ่ายต่าง ๆ ในสังคม.....	24
2 แสดงโครงสร้างการประสานงานสงขลาประชาคม.....	39

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
4.1 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2530 – 2539.....	64